

[Carsten Raft.]

Ellers maa jeg sige, naar jeg ser paa de Indvendinger, som er gjort mod det, jeg har sagt, at hos de Talere, der udtalte sig med Sympati om Sagen, har jeg set en saglig Behandling af Tingene, ellers var det nok saa meget Deklamation og Følelser paa den anden Side. Nu har jeg stor Respekt for Følelser og ikke mindst for Følelser, der som disse er saa medtagne og pinagtige og fortrykte, som de maa være med den Udvikling, der er i Europa, men jeg vil alligevel have Lov til at sige, at det principielle, det afgørende, maa være: Er dette en Foranstaltning, der er til Gunst for dem, det drejer sig om, er dette en Foranstaltning, der er god for Samfundet? Og saa maa vi eventuelt se væk fra de Følelser, der kunde ledsage saadanne Foranstaltningers Gennemførelse.

Dér vil jeg ganske naturligt overvejende have Lov til at beskæftige mig med den højtærede Undervisningsminister. Den højtærede Undervisningsminister er tilbøjelig til at se en Ensretning i denne Plan, og jeg beder om Lov til at komme med et enkelt Citat af den højtærede Undervisningsminister. Den højtærede Undervisningsminister siger:

„Det kan ikke forenes med demokratiske Synspunkter at ville paatvinge Ungdommen en bestemt Indstilling over for Problemerne.“

Ja, men her forstaar jeg ikke noget af det hele. Er det ikke det, vi samles om i denne Sal, maaske med en enkelt Undtagelse langt ude i Salens Periferi, at vi ikke paa nogen Maade vil tvinge hinanden med bestemte Indstillinger, der skal være Frihed i denne Stat? Og Socialdemokratiet maa da være Garantien i saa Henseende, ellers kan den højtærede Undervisningsminister slet ikke være gaaet ind i Forbindelse med dette Parti.

Jeg har været en lille Smule betænkelig ved den Ansættelse, jeg talte om paa Raunstrup Højskole, og jeg synes, der er reageret urimeligt over for denne Ting. Jeg har diskuteret den politiske Berettigelse af en saadan Ansættelse uden overhovedet at angribe vedkommende, og det har faaet den ærede Ordfører for Socialdemokratiet til at sige, at det er et Spark lige i Synet paa vedkommende. Mon vi ikke er lidt for højt oppe i Tonen i saa Henseende? Men hvis den højtærede Undervisningsminister ikke har Tillid til Socialdemokratiet, maa han have Tillid til sig selv og sit Parti. Thi skulde grimme Ting foregaa med Hensyn til Ensretning, hvis Socialdemokratiet blev stærkt, er Det radikale Parti Rigets Skjold og Værge i saa Henseende; det har vi da

altid læst og det ved vi da. Men dér maa den højtærede Undervisningsminister altsaa være usikker med Hensyn til sin egen Rolle.

Den højtærede Undervisningsminister mener dernæst, at det er fremmedartet og stridende mod nordisk Sind og Tanke. Hvad er nu det? Det kan da ikke være udemokratisk. Den almindelige Værnepligt er noget af det mest demokratiske, der overhovedet findes i denne Verden, og den almindelige Arbejdspligt maa være det samme. Det kan da ikke være udemokratisk, at unge Mennesker under kammeratlige Forhold driver Idræt og faar Undervisning, det er da saa demokratisk som overhovedet muligt. Jeg er bange for, at der foresvæver den højtærede Undervisningsminister noget i Retning af, at Ideen kommer udefra, og derfor er den ikke god. Jeg er ganske enig med det ærede Medlem Hr. Bomholt, at vi skal have vor egen nationale Løsning af denne Sag eller, for at citere det ærede Medlem Hr. Bomholt, „uden for snæver Forbindelse“ — undskyld, jeg vil gerne citere en enkelt Linie — „med historiske eller udenlandske Eksempler“. Men den Omstændighed, at det samme Problem eksisterer ude i Europas Lande og forsøges løst dér, skal ikke afholde os fra at gøre noget fornuftigt i saa Henseende. Vi er et lille Land, og vi kan ikke helt bestemme Tingene, vi maa lære lidt udefra, og selv om jeg meget gerne vil understrege den nationale Opfattelse af Tingene, er jeg nødt til at gøre den højtærede Undervisningsminister opmærksom paa hans politiske Herkomst, idet han nedstammer fra Europæerne, der netop hævdede og pralede med og roste sig af sin Modsætning til det nationale Venstre i saa Henseende. Det var europæisk Indflydelse, man bøjede sig for. Nu er man ikke saa ivrig i saa Henseende, hvor Udviklingen i Europa gaar i en anden Retning.

Den højtærede Undervisningsminister taler dernæst om Tvang. Jeg kan ikke se, det kan stille sig hindrende i Vejen. Er den nye Socialreform ikke Tvang, er Invalidereordningen ikke Tvang, er Fagforeningssystemet her i Landet ikke Tvang, er den militære Værnepligt ikke Tvang, er Skolepligten ikke Tvang, er det 8de Skoleaar ikke lige saa megen Tvang i Femtenaarsalderen som en lignende Foranstaltning i Nitten- til Tyveaarsalderen? Det kan ikke nytte noget! Det moderne Samfund kan ikke ledes, uden at Samfundet paalægger Borgerne visse Byrder og visse Forpligtelser. Spørgsmaalet er: Er det lykkeligt for de paagældende? Et det heldigt for Samfundet? Men det er man ikke kommet ind paa. Den højtærede Undervisningsminister paa-